

Developing a Model of Successful General Physician based on Target and Professional Orientations: A Meta-synthesis Study

Athar Rasekh Jahromi*: Faculty Member, Department of Women and Infertility, Faculty of Medicine, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.

Mehdi Mohamadi: Faculty Member, Department of Educational Management and Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Fariba Khoshbakht: Faculty Member, Department of Primary and Preschool Education, Faculty of Educational Sciences and Psychology of Shiraz University, Shiraz, Iran.

Reza NaseriJahromi: Ph.D. in Curriculum Planning, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Solmaz Khademi: Ph.D. in Curriculum Planning, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Abstract

Introduction: Many people want to be successful, but few have a comprehensive definition of success. As a result, their actions are directed in different directions, some towards success and many others away from success. Based on this, the aim of the current research was to design a model of a successful doctor based on goal and professional orientations.

Methodology: This qualitative research was conducted using the seven-step method by Sandelovski and Barroso. The meta- synthesis team consisted of three experts in curriculum planning and one expert in meta- synthesis research. Then a number of 17 related research sources were the basis of the analysis, upon which the result of the extraction showed 12 types of goal and professional orientation. The validity of the data was confirmed by using the techniques of reliability, transferability and alignment of data while trustworthiness of the data was also confirmed by the accurate guidance of the flow of information collection and alignment of researchers.

Conclusion: The results showed that the model of a successful doctor can be divided into two main themes: goal orientation (including proving one's ability to others, the desire to perform difficult tasks beyond one's current ability, making every effort to avoid failure, etc.) and also orientation Professional (including diagnosing the disease, paying attention to the symptoms of the disease, making the right decision, etc.) Based on the results, not only the educational planners can have a wide range of experiences, but also many psychological factors such as career maturity, work, goal setting, and self-efficacy which can affect the professional orientation of doctors that, consequently, a correct understanding of these factors plays a very important role for the medical system.

Keywords: physician, goal orientation, professional orientation, meta- synthesis study.

*Corresponding author: Faculty Member, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.

Email: drrasekh@yahoo.com

Designing a Successful Physician Model based on Goal and Professional Orientations: A Meta-synthesis Study

Introduction: Many people want to be successful, but few have a comprehensive definition of success. Therefore, their actions are directed in different directions; some towards success and many others away from success. Success must be defined in order to be able to choose actions that lead to success as well as avoid things that hinder it. Today, experts believe that the success of students is influenced by various variables such as intelligence, personality, attitude, study habits, goal orientation, thinking skills, competence, academic motivation, learning strategies and their professional orientation (Osiavati and Hayvarinen 2021). Goal orientation has been one of the important key in regard of successful factors of medical students. Goal orientation was considered the unconscious way of dealing with a known learning task (Hoffman, Hudak-Rosander, Datta et al. 2014). An integrated model of a person's beliefs, documents and emotions that causes him to approach situations in different ways, to act in that field, and finally to provide an answer. Goal orientation in educational and career situations has shown the individual's motivation for education and career and also influenced his responses in different situations (Pein, Youngcourt and Bobin 2007). In fact, goal orientation could direct a person's behavior and was capable of explaining the relationship between a student's beliefs about academic and career success and being involved and continuing to complete a task (Elliott and McGregor 2001). In this regard, it can be said that goal orientation had a significant impact on the professional orientation of students, in fact, the student's thought process shaped his actions and behavior; hence it was an important factor in the emergence of his professional orientation during his studies and career (Jokar and Latifian 2015). Professional orientation was one of the important orientations proposed in social cognitive theory, which has emphasized that people's self-efficacy affects the formation of educational and career interests, success, decision-making in education, job selection, and progress in activities (Zhu and Chang 2020). The professional orientation of doctors included things such as specific preparation for a job, work experience, internships, and general professional education measures, providing specific help in decision-making and helping to successfully obtain a job or choosing a professional education (Suriyadi, Savitri, and Hayat et al. 2020). This program tried to create decision-making capacity with students and in the same way it integrated two main components together. Therefore, goal orientation had an impact on the professional orientation and success of medical students, and as well the student's ability to understand goal orientation can lead to an increase in awareness and sensitivity to a variety of motivational behaviors in the learning environment, creating safer and more patient-centered experiences, and ultimately academic and professional progress (Elliott and Duke 1988). Considering that medicine has been a highly responsible and valuable profession, and doctors as one of the greatest servants of society have heavy responsibilities, their scientific ability is one of the most important reasons for success. However, what the patient needs is not only the doctor's scientific experience and skill, but the combination of the treatment with a feeling of sympathy and love for the patient. The success and failure of every doctor is due to the behavior that he consistently observes in his life and career path. Therefore, a doctor must have characteristics in his profession that guarantee his success. In this regard, due to the importance of the role of goal orientation and professional orientation in scientific success and medical profession, on the one hand, the lack of research studies in this field, the present research had focused on the design of a model of a successful doctor based on goal and professional orientations.

Methodology: This qualitative research was conducted using the seven-step method of Sandelovski and Barroso. The meta- synthesis team consisted of three experts in curriculum planning and one expert in meta- synthesis research. The number of 17 related research sources were the basis of the analysis that the resulted in the extraction of 12 types of goal and professional orientation. The validity of the data was confirmed by using the techniques of reliability, transferability and alignment of data while reliability of the data was also confirmed by the accurate guidance of the flow of information collection and alignment of researchers.

Conclusion: The results showed that the model of a successful doctor can be divided into two main themes: goal orientation (including proving one's ability to others, the desire to perform difficult tasks beyond one's current ability, making every effort to avoid failure, etc.) and orientation Professional (including diagnosing the disease, paying attention to the symptoms of the disease, making the right decision, etc.). Based on the outcomes, educational planners had a wide range of experiences, on the other hand, many psychological factors such as career maturity, work, goal setting, and self-efficacy affected the professional orientation of doctors, and therefore, a correct understanding of these factors was significant for the medical system.

Keywords: doctor, goal orientation, professional orientation, meta- synthesis study

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال چهاردهم، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۲

طراحی الگوی پزشکی موفق مبتنی بر جهت‌گیری‌های هدف و حرفه‌ای: مطالعه فراترکیب

اطهر راسخ جهرمی*؛ عضو هیأت علمی، گروه زنان و ناباروری، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، شهر جهرم، ایران.
مهدی محمدی: عضو هیأت علمی، گروه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز،
شهر شیراز، ایران.

فریبا خوشبخت: عضو هیأت علمی، بخش مبانی تعلیم و تربیت، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز،
ایران.

رضا ناصری جهرمی: دانش‌آموخته دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شیراز، شهر شیراز، ایران.
سولماز خادمی: دانش‌آموخته دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شیراز، شهر شیراز، ایران.

چکیده

مقدمه: بسیاری از افراد می‌خواهند موفق باشند، اما تعداد کمی تعریف جامعی از موفقیت را در نظر دارند. در نتیجه، اقدامات آنها به جهات مختلف هدایت شده که برخی به سمت موفقیت و بسیاری دیگر به دور از موفقیت است. بر این اساس هدف پژوهش حاضر طراحی الگوی پزشکی موفق مبتنی بر جهت‌گیری‌های هدف و حرفه‌ای بوده است. **روش کار:** این پژوهش کیفی با استفاده از روش هفت مرحله‌ای ساندلوسکی و باروسو انجام شده است. تیم فراترکیب متشکل از سه نفر متخصص برنامه‌ریزی درسی و یک نفر متخصص در روش پژوهش فراترکیب بود. ۱۷ منبع پژوهشی مرتبط، مبنای تحلیل قرار گرفت که نتیجه آن استخراج ۱۲ نوع جهت‌گیری هدف و حرفه‌ای می‌باشد. اعتبار داده‌ها با استفاده از تکنیک‌های اعتبار‌پذیری، انتقال‌پذیری و هم‌سوسازی داده‌ها و اعتماد‌پذیری به داده‌ها نیز با هدایت دقیق جریان جمع‌آوری اطلاعات و هم‌سوسازی پژوهش‌گران تأیید شد. **نتیجه‌گیری:** نتایج نشان دادند که الگوی پزشکی موفق را می‌توان در دو مضمون اصلی جهت‌گیری هدف (مشمتمل بر اثبات توانایی خود به دیگران، تمایل به انجام وظایف دشوار فراتر از توانایی فعلی، نهایت تلاش برای اجتناب از شکست و ...) و جهت‌گیری حرفه‌ای (مشمتمل بر تشخیص بیماری، توجه به نشانه‌های بیماری، اتخاذ تصمیم صحیح و ...) طبقه‌بندی کرد. بر اساس نتایج پژوهش، از یک سو می‌توان تجارب را در اختیار برنامه‌ریزان آموزشی قرار داد و از سوی دیگر به شناخت بیشتر برخی عوامل روان‌شناختی موثر بر جهت‌گیری حرفه‌ای پزشکان مانند بلوغ شغلی و خودکارآمدی کمک نمود.

کلیدواژه‌ها: پزشکی، جهت‌گیری هدف، جهت‌گیری حرفه‌ای، مطالعه فراترکیب

***نویسنده مسؤول:** گروه زنان و ناباروری، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، شهر جهرم، ایران.

Email: drrasekh@yahoo.com

مقدمه

بسیاری از افراد می‌خواهند موفق باشند، اما تعداد کمی تعریف جامعی از موفقیت یا شکل ظاهری آن را در نظر دارند. در نتیجه، اقدامات آنها به جهات مختلف هدایت شده که برخی به سمت موفقیت و بسیاری دیگر به دور از موفقیت است. امروزه صاحب نظران معتقدند که موفقیت دانشجویان تحت تأثیر متغیرهای مختلفی از قبیل هوش، شخصیت، نگرش، عادات مطالعه، جهت‌گیری اهداف، مهارت‌های تفکر، شایستگی، انگیزش تحصیلی، راهبردهای یادگیری و جهت‌گیری حرفه‌ای آنان قرار دارد (اوسیاوتی و هابوارینن ۲۰۲۱).

از عوامل مهم و کلیدی موفقیت دانشجویان پزشکی می‌توان به جهت‌گیری هدف اشاره نمود. جهت‌گیری هدف، شیوه ناخودآگاه برخورد فرد با یک تکلیف یادگیری شناخته شده است (هافمن، هوداک-روزاندر، داتا و همکاران ۲۰۱۴). جهت‌گیری هدف، الگوی یکپارچه‌ای از باورها، اسناد و عواطف فرد است که سبب می‌شود او به شیوه‌های مختلف به موقعیت‌ها گرایش پیدا کند، در آن زمینه به فعالیت بپردازد و نهایتاً پاسخی را ارائه دهد. جهت‌گیری هدف در موقعیت تحصیلی و شغلی مبین‌انگیزه فرد از تحصیل و شغل است و پاسخ‌های او را در موقعیت‌های مختلف تحت تأثیر قرار می‌دهد (پین، یانگکورت و بوبین ۲۰۰۷). در واقع جهت‌گیری هدف، رفتار فرد را جهت می‌دهد و قادر به تبیین رابطه بین باورهای دانشجوی درباره موفقیت تحصیلی و شغلی و درگیر شدن و استمرار داشتن در انجام یک تکلیف است (الیوت و مک گرگور ۲۰۰۱).

در رویکرد سه بخشی الیوت و مک گرگور جهت‌گیری هدف شامل اهداف تبحری، عملکردگرایی و عملکرداجتنابی است. در رابطه با دانشجویان پزشکی اهداف تبحری به عنوان تمرکز بر رشد شایستگی یا تسلط یافتن بر تکلیف و وظیفه تعریف می‌شود (میدگلی، کاپلان، میدلتون و همکاران ۱۹۹۸). میدگلی و همکاران این اهداف را تحت عنوان اهداف گرایش به تکلیف و حرفه می‌نامند و معتقد هستند که دانشجویان دارای این نوع

جهت‌گیری برای افزایش فهم و مهارت‌شان در حرفه خود تلاش می‌کنند و پیشرفت‌شان را بر اساس معیارهای تعیین شده توسط خودشان می‌سنجند (رتلسدورف، باتلر، استربلو و همکاران ۲۰۱۰). از سوی دیگر، دانشجویان عملکردگرا شایستگی را نسبت به دیگران تعریف و ارزیابی کرده و پیامدها را به توانایی خود نسبت می‌دهند، همچنین از راهبردهای سطحی پردازش استفاده کرده و تکالیفی را که احتمال موفقیت در آنها بیشتر است برمی‌گزینند (الیوت ۱۹۹۹). دانشجویان دارای جهت‌گیری عملکرداجتنابی از ایجاد احساس منفی اجتناب کرده و به منظور دوری از خطا و اشتباه تلاش می‌کنند. از دیدگاه این افراد، شایستگی به معنای شکست نخوردن است (فریدل، کورتینا، ترنر و همکاران ۲۰۰۷).

در این راستا می‌توان عنوان نمود که جهت‌گیری هدف تاثیر به‌سزایی در جهت‌گیری حرفه‌ای دانشجویان دارد، در واقع فرایند فکری دانشجو، اعمال و رفتار او را شکل می‌دهد و عامل مهمی در بروز جهت‌گیری حرفه‌ای وی در طول تحصیل و شغل می‌باشد (جوکار و لطیفیان ۱۳۸۵). جهت‌گیری حرفه‌ای از جهت‌گیری‌های مهمی است که در تئوری شناختی اجتماعی مطرح شده، که تأکید می‌کند خودکارآمدی افراد بر شکل‌گیری علایق آموزشی و شغلی، موفقیت، تصمیم‌گیری در تحصیلات، انتخاب شغل و پیشرفت در فعالیت‌ها تأثیر می‌گذارد (ژو و چانگ ۲۰۲۰). جهت‌گیری حرفه‌ای پزشکان شامل مواردی از قبیل آماده-سازی مشخص برای یک شغل، تجربه کاری، دوره‌های کارآموزی، اقدامات آموزش حرفه‌ای عمومی، ارائه کمک-های خاص در تصمیم‌گیری و کمک به حصول موفقیت‌آمیز شغل یا انتخاب آموزش حرفه‌ای می‌باشد (سوریادی، ساویتری، حیات و همکاران ۲۰۲۰). این برنامه در جهت ایجاد ظرفیت تصمیم‌گیری با دانشجویان تلاش می‌کند و به همین ترتیب دو مؤلفه اصلی را با هم ادغام می‌سازد. یکی از مؤلفه‌ها، صلاحیت شخصی است. صلاحیت شخصی به معنی قدرت خود شخص و شناخت گزینه‌های تحصیلات و شغل یا برخورد با آنها است. در رابطه با دانشجویان پزشکی

درسی را افزایش می‌دهد و منجر به موفقیت تحصیلی می‌شود (استن و اپرا ۲۰۱۵). نتایج مطالعه استن و همکارش نشان داد دانشجویان با جهت‌گیری تسلط، کم‌ترین و با جهت‌گیری اجتنابی بیشترین اضطراب تحصیلی و حرفه‌ای را دارند (رادوسویچ، وایدیانانان، یئو و همکاران ۲۰۰۴). بنابراین جهت‌گیری هدف بر جهت‌گیری حرفه‌ای و موفقیت دانشجویان پزشکی تاثیرگذار است و توانایی دانشجو در درک جهت‌گیری هدف می‌تواند منجر به افزایش آگاهی و حساسیت به انواع رفتارهای انگیزشی در محیط یادگیری و ایجاد تجارب امن‌تر و بیمارمحورتر و در نهایت پیشرفت تحصیلی و حرفه‌ای شود (الیوت و دوک ۱۹۸۸).

با توجه به اینکه پزشکی حرفه پر مسئولیت و ارزشمندی است و پزشکان به عنوان یکی از بزرگترین خدمتگزاران جوامع، مسئولیت‌های سنگینی را بر دوش دارند، قابلیت و توانایی علمی آنان، از مهم‌ترین دلایل موفقیت است. اما آنچه بیمار بدان نیاز دارد تنها تجربه و مهارت علمی پزشک نیست بلکه او طبیعی را برای درمان دردش می‌جوید و طبیب، پزشکی است که درمان را با حس همدردی و محبت نسبت به بیمار خود همراه سازد. موفقیت و عدم موفقیت هر پزشکی ناشی از رفتاری است که او به‌طور پیوسته در مسیر زندگی و مسیر شغلی خود، رعایت می‌کند. بنابراین یک پزشک باید در حرفه خود از ویژگی‌هایی برخوردار باشد که موفقیت وی را تضمین نماید. در این راستا به دلیل اهمیت نقش جهت‌گیری هدف و جهت‌گیری حرفه‌ای در موفقیت علمی و حرفه پزشکی از یک سو و از سوی دیگر؛ کمبود مطالعات پژوهشی در این حوزه، پژوهش حاضر به طراحی الگوی پزشک موفق مبتنی بر جهت‌گیری‌های هدف و حرفه‌ای پرداخته است.

روش‌شناسی

این پژوهش از نوع کاربردی، در زمره پژوهش‌های کیفی و از نوع فراترکیب بوده که با استفاده از روش هفت مرحله‌ای ساندلوسکی و باروسو (۲۰۰۶) انجام شده است.

صلاحیت شخصی دربرگیرنده مهارت گرفتن شرح حال، معاینه فیزیکی، مهارت‌های تشخیصی و درمانی، مهارت‌های مدیریتی در زمینه‌های بهداشتی درمانی، طبابت مبتنی بر شواهد، توانایی استدلال و تصمیم‌گیری بالینی و نیز توانایی مراقبت از بیماران به نحو احسن می‌باشد. این مهارت‌ها در دوران تحصیل آموخته شده‌اند و لازم است در عمل به‌کار گرفته شوند. دوم صلاحیت اجتماعی است که در دنیای شغلی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند (چن، چن، لین و همکاران ۲۰۱۸). در ارتباط با پزشکان بحث صلاحیت اجتماعی در زمینه‌های کار تیمی، توانایی سرپرستی تیم بهداشتی، مهارت‌های ارتباطی و پاسخ‌گویی به نیاز جامعه جهت ارائه خدمت به مردم متمرکز می‌باشد. به این ترتیب، در شکل‌گیری شخصیت پزشکان سهم قابل توجهی داده می‌شود و محور اصلی این روند، توسعه و تقویت اراده، ظرفیت تصمیم‌گیری، تمرکز، دقت، آمادگی برای انجام، پایداری و توانایی درگیر شدن در روابط است (دکلرک، گالاند و فرنی ۲۰۱۳).

دانشجویان پزشکی همه روزه با موقعیت‌های مختلف درسی، درمانی، بازخوردی، ارزشیابی و ... روبه‌رو هستند. بررسی هدفی که بر اساس آن دانشجو جهت‌گیری حرفه‌ای خود را در موقعیت تحصیلی و شغلی برای خود انتخاب می‌نماید، نقش به‌سزایی در میزان موفقیت وی خواهد داشت. دانشجوی پزشکی روزانه با حجم بالای کار بالینی و فیزیکی روبرو است که می‌تواند طاقت‌فرسا و سخت باشد. در صورت برخوردار بودن از جهت‌گیری تسلط‌گرا این باور ایجاد می‌شود که می‌تواند با تلاش و پشتکار، توانایی خود را بهبود بخشد و تلاش او منجر به موفقیت خواهد شد. در موقعیت بالینی، دریافت بازخورد از اساتید را اطلاعاتی مفید برای اصلاح خطاها و افزایش مهارت در نظر می‌گیرد، در حالیکه دانشجو با جهت‌گیری عملکردی، بازخورد از اساتید را نوعی قضاوت و نداشتن کفایت تعبیر می‌نماید که ویرانگر و مضر خواهد بود (ژو و چانگ ۲۰۲۰، سوربادی و همکاران ۲۰۲۰) نتایج تحقیق کلرک، گالاند و فرنزی نشان داد که جهت‌گیری هدف تسلط، پردازش عمیق اطلاعات

همه‌جانبه علاوه بر جستجوی نظام‌مند پایگاه‌های استنادی و اطلاعاتی، جستجو به روش دست چینی (berry picking) و همچنین جستجوی دستی مجلات نیز مورد استفاده قرار گرفت.

گام سوم) غربال‌گری و انتخاب مطالعات کیفی مناسب پس از جستجو اولیه پایگاه داده‌های مذکور، در مجموع تعداد ۳۱ منبع با کلید واژه‌های اشاره شده به دست آمد. فرآیند بازبینی شامل بررسی عنوان منابع، چکیده و محتوای آنها بود و در هر مرحله متناسب با معیارهای پذیرش مورد بررسی قرار گرفت. با بررسی عنوان منابع، چکیده و محتوای آنها، نه منبع که ارتباطی با سئوالات پژوهش نداشتند، کنار گذاشته شدند. همچنین منابعی که دارای نویسندگان مشترک یا دارای یافته‌های تکراری بودند یکی از آنها حذف و پژوهش کامل‌تر باقی ماند. به این ترتیب سه منبع دیگر که دارای یافته‌های تکراری بود حذف شدند و در نهایت تعداد ۱۹ منبع باقی ماندند.

گام چهارم) ارزیابی نقادانه مطالعات و استخراج داده در گام بعدی، باید کیفیت روش‌شناختی مطالعات، مورد ارزیابی قرار گیرد. به همین دلیل ابزار ارزیابی حیاتی (critical appraisal skills program) مورد استفاده قرار گرفت که لیست کامل و جامعی از سئوالات را ارائه می‌دهد و برای تعیین اعتبار، کاربردی بودن و تناسب پژوهش به کار برده می‌شود (چنیل ۲۰۱۱). بر این اساس، چک لیست استاندارد که شامل ده سئوال است جهت بررسی دقت، اعتبار و اهمیت مطالعات کیفی تهیه شد. سئوالات شامل بررسی اهداف پژوهش، منطق روش، طرح پژوهش، روش نمونه‌گیری، روش جمع‌آوری داده‌ها، رابطه پژوهشگر و مشارکت‌کنندگان، ملاحظات اخلاقی، اعتبار تجزیه و تحلیل داده‌ها، بیان واضح یافته‌ها و ارزش پژوهش بود. هنگام استفاده از این ابزار، منابع مطالعه شده و برای هر منبع به لحاظ دارا بودن ویژگی‌های بالا امتیازی بین یک تا پنج در نظر گرفته شد. بر اساس مقیاس ۵۰ امتیازی این روش، هر منبع بر اساس درجه کیفی و مطابق طیف خیلی خوب

مراحل این روش شامل: تنظیم سوال پژوهش، جست و جوی نظام مند منابع، غربالگری و انتخاب مطالعات کیفی مناسب، ارزیابی نقادانه مطالعات و استخراج داده، تحلیل و سنتز یافته‌های مطالعات کیفی، حفظ کنترل کیفیت، ارائه یافته‌ها و مدل مفهومی در بخش یافته‌ها می باشد. تیم فراترکیب متشکل از دو نفر متخصص برنامه‌ریزی درسی، یک نفر متخصص روان‌شناسی تربیتی و یک نفر مسلط به روش پژوهش فراترکیب بود. گام‌های فراترکیب عبارتند از: گام اول) تنظیم سؤال پژوهش

سئوال اصلی پژوهش این بود که الگوی پزشک موفق مبتنی بر جهت‌گیری‌های هدف و حرفه‌ای شامل چه مؤلفه‌هایی است؟ با توجه به پرسش مذکور، معیارهای مشخصی برای شمول مقالات در مرور به صورت زیر تعیین گردید: الف) مقالاتی که در مجالت معتبر بین المللی با چند بازنگر چاپ شده باشند.

ب) مقالاتی که با روش کیفی انجام شده‌اند

ج) مقالات عملی که با هدف توسعه حرفه‌ای پزشکان انجام شده باشند.

د) مقالاتی که در یافته‌های آنها به جهت‌گیری هدف یا جهت‌گیری حرفه‌ای پزشکان اشاره شده باشد.

گام دوم) جست‌وجوی نظام‌مند منابع

در این پژوهش نه پایگاه داده به زبان انگلیسی شامل (Scopus)، (Emerald)، (ScienceDirect)، (Springer)، (ProQuest)، (Embase)، (Up To)، (Date)، (Web of science)، (Pubmed) برای مطالعات خارجی و دو پایگاه داده به زبان فارسی شامل «پایگاه نشریات کشور» و «پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی» انتخاب شدند. برای جست‌وجوی مقالات در این پایگاه‌ها از واژه‌های کلیدی «موفقیت» (Success)، «جهت‌گیری» (Orientation)، «جهت‌گیری هدف پزشکی» (Medical Goal Orientation) و «جهت‌گیری حرفه‌ای پزشکی» (Medical Perfectional Orientation) استفاده و مقالات مرتبط در بازه زمانی سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ جمع‌آوری گردید. به منظور انجام جستجوی جامع و

پذیرفته شدند که از این تعداد چهار منبع امتیاز متوسط، پنج مقاله امتیاز خوب و هشت مقاله امتیاز خیلی خوب را کسب کردند. الگوریتم انتخاب مقالات نهایی در شکل ۱ نشان داده شده است.

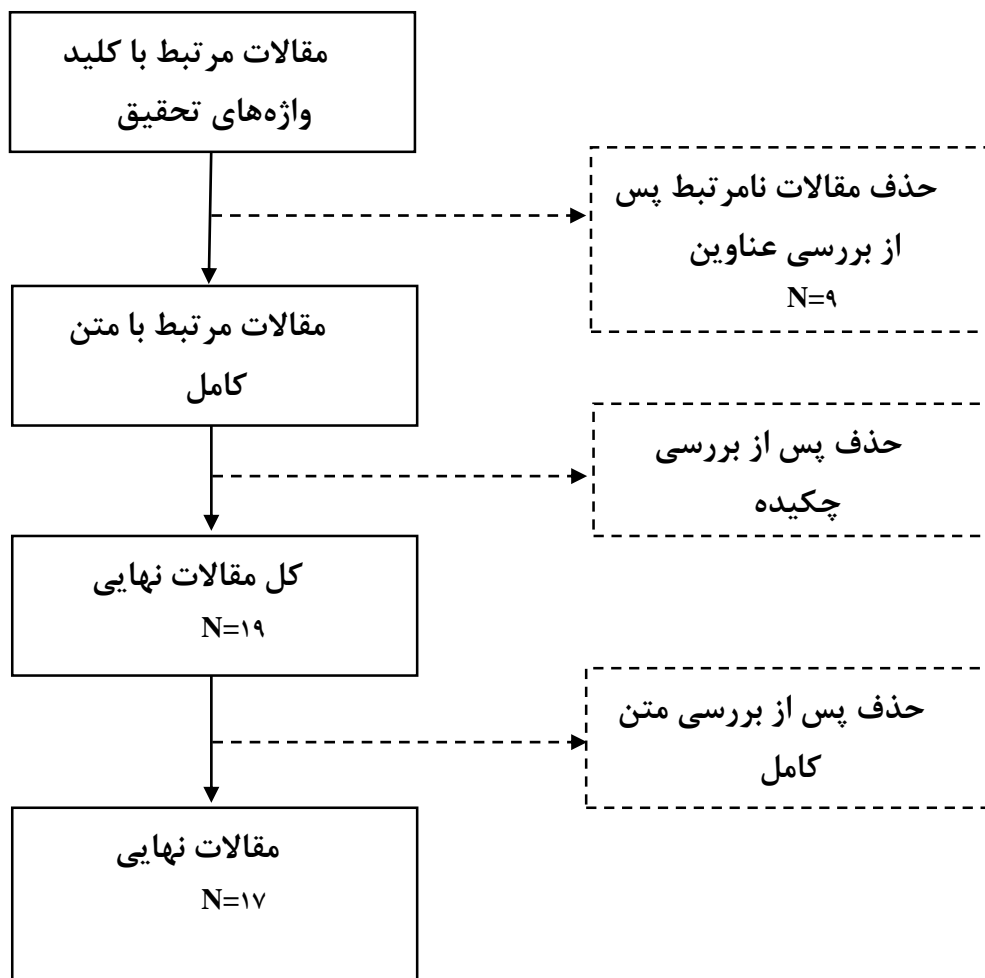
«۵۰-۴۱»، خوب «۴۰-۳۱»، متوسط «۳۰-۲۱»، ضعیف «۱۱-۲۰» و خیلی ضعیف «۱۰-۰» دسته‌بندی شدند. بر این اساس، دو منبع به دلیل کسب امتیاز ضعیف و خیلی ضعیف حذف شدند و ۱۷ منبع در فرآیند ارزیابی

جدول ۱: مضامین پایه و سازمان‌دهنده الگوی پزشک موفق

Table 1: Basic themes and organizers of a successful physician model

منابع	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده
(چانگ، سوبرامانیام و داس ۲۰۲۰؛ دلیم وینزلار و کیتزسانتز ۲۰۱۴؛ فرناندز و شاو ۲۰۲۰)	اثبات توانایی خود به دیگران	جهت‌گیری هدف
(چانگ، سوبرامانیام و داس ۲۰۲۰؛ دلیم وینزلار و کیتزسانتز ۲۰۱۴؛ فرناندز و شاو ۲۰۲۰)	تمایل به انجام وظایف دشوار فراتر از توانایی فعلی	
(چانگ، سوبرامانیام و داس ۲۰۲۰؛ دلیم وینزلار و کیتزسانتز ۲۰۱۴؛ فرناندز و شاو ۲۰۲۰؛ لیو و ژانگ و ویو ۲۰۲۰؛ پوکریاک، شرتزر، پوفنبرگر، آلوارز، مارین-نوارز، وینستاد-درلگا و گیسوندی ۲۰۲۰؛ فولر، واپورسیان، دیرانی، استولاک و رومانو ۲۰۲۰)	نهایت تلاش برای اجتناب از شکست	
۲۳، ۲۴ (چانگ، سوبرامانیام و داس ۲۰۲۰؛ دلیم وینزلار و کیتزسانتز ۲۰۱۴)	یادگیری در حد توان	
(گرینبرگ ۲۰۲۰؛ لینکلن و گوبا ۱۹۸۵) (چانگ، سوبرامانیام و داس ۲۰۲۰؛ دلیم وینزلار و کیتزسانتز ۲۰۱۴)	چیره شدن بر چالش‌ها و افزایش سطح شایستگی علاقه به مهارت آموزی	
(نونس، آمندویرا، کروز، لاساتر، مورایس و کاروالیو ۲۰۲۰؛ لیدای، مازده، کوسو، گرنریاند مارتین ۲۰۲۱؛ پرز-گونزالس و روکا ۲۰۲۲؛ ریچموند، کوپر، آنیومو و پاتل ۲۰۲۰)	تشخیص بیماری	جهت‌گیری حرفه‌ای
(ریچموند، کوپر، آنیومو و پاتل ۲۰۲۰؛ وولفل، اسمیت، سالانی، هارزمن و کوکران ۲۰۲۲؛ رنسیج، شویرت، گروین و دورنینگ ۲۰۲۰؛ بلینکهام ۲۰۲۱)	توجه به نشانه‌های بیماری	
(لیدای و همکاران ۲۰۲۱؛ ریچموند و همکاران ۲۰۲۰؛ وولفل و همکاران ۲۰۲۲)	انتخاب تصمیم صحیح	
(نونس و همکاران ۲۰۲۰؛ وولفل و همکاران ۲۰۲۲؛ ریچموند و همکاران ۲۰۲۰؛ برگس، ون دیگل، رابرتز و ملیس ۲۰۲۰)	گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی بیمار	
(ریچموند و همکاران ۲۰۲۰؛ مارکیو و باتیستین، مک مینز، مک کوئن، ویتکاپ،	تجزیه و تحلیل استدلال بالینی	

<p>کونویاسگی، توره، هلم بوئی و دارننگ (۲۰۲۰) (برگس و همکاران ۲۰۲۰؛ پرز-گونزالس و روکا ۲۰۲۲؛ نونس و همکاران ۲۰۲۰؛ بلینگهام ۲۰۲۱)</p>	<p>مهارت ارتباطی</p>
---	----------------------

شکل ۱: الگوریتم انتخاب مقالات نهایی

Figure 1: Selection of final article algorithm

گام ششم) حفظ کنترل کیفیت در سراسر فرآیند فراترکیب تلاش گردیده تا با فراهم کردن توضیحات و توصیف واضح و روشن برای گزینه‌های موجود، مراحل پژوهش به دقت طی شده و در زمان لازم از ابزارهای مناسب جهت ارزیابی پژوهش‌ها استفاده شود. اعتبار داده‌های فراترکیب با استفاده از تکنیک‌های اعتبارپذیری (credibility) و انتقال‌پذیری (transferability) از طریق خودبازبینی پژوهش‌گران (researchers' self-review) و هم‌سوسازی داده‌ها (data triangulation) و اعتمادپذیری

گام پنجم) تحلیل و سنتز یافته‌های مطالعات کیفی در این مرحله، پژوهش‌گران به طور پیوسته، ۱۷ مقاله منتخب و نهایی شده را به منظور دستیابی به یافته‌ها درون محتوایی مجزایی که در آنها مطالعات اصلی انجام شده‌اند، چندبار مرور کرده به استخراج مضامین از متون انتخابی اقدام شد. برای استخراج مضامین، سؤال اصلی پژوهش ملاک عمل قرار گرفت. از این نظر با در نظر گرفتن فراوانی در مجموع ۱۲ مضمون استخراج گردید. مضامین پایه و سازمان‌دهنده در جدول ۱ ارائه شده است.

مورد بررسی قرار گرفتند تا در نهایت توافق لازم بر روی روی مقوله های استخراج شده، حاصل گردید. ملاحظات اخلاقی با ارائه توضیحات لازم در مورد اهمیت و هدف های پژوهش، عدم اجبار در پاسخ، عدم دریافت مشخصات فردی، عدم افشای نظرات به سایرین، اطمینان از حذف فایل های صوتی پس از یادداشت، استفاده از نتایج نظرات صرفاً جهت بهبود کیفیت پژوهش و اطلاع نتایج به معلمان رعایت گردید. برای اطمینان از صحت تفسیر و برداشت پژوهشگران از اظهارات هر شرکت کننده، در صورت نیاز، مجدداً با وی تماس گرفته و صحت تفسیرها دوباره بررسی گردید و در صورت نیاز تغییرات لازم انجام شد.

تمام عوامل استخراج شده از پژوهش ها به عنوان مضمون در نظر گرفته شد. این مضامین بر اساس مفاهیم مرتبط با مفهوم پزشک موفق در ۱۲ مضمون پایه تحت عناوین اثبات توانایی خود به دیگران، تمایل به انجام وظایف دشوار فراتر از توانایی فعلی، نهایت تلاش برای اجتناب از شکست، یادگیری در حد توان، چیره شدن بر چالش ها و افزایش سطح شایستگی، علاقه اصلی به مهارت آموزی، تشخیص بیماری، توجه به نشانه های بیماری، اتخاذ تصمیم صحیح، گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی بیمار، تجزیه و تحلیل استدلال بالینی، مهارت ارتباطی طبقه بندی شدند. نتایج در جدول ۱ ارائه شده است.

بحث

هدف کلی از انجام این پژوهش طراحی الگوی پزشک موفق مبتنی بر جهت گیری های هدف و حرفه ای بوده است. نتایج نشان دادند که این عوامل را می توان در دو مضمون اصلی جهت گیری هدف و جهت گیری حرفه ای طبقه بندی کرد.

مضمون اول؛ جهت گیری هدف بود که با نتایج پژوهش های (الیوت و مک گرگور ۲۰۰۱؛ میدلی و همکاران ۱۹۹۸، رتلسدورف، باتلر، استربلو و همکاران ۲۰۱۰، الیوت ۱۹۹۹، فریدل، کورتینا، ترنر و همکاران ۲۰۰۹) همسو است. در تبیین این یافته می توان گفت که یکی از موضوعات مهم در حوزه موفقیت دانشجویان نقش

(dependability) با هدایت دقیق جریان جمع آوری اطلاعات و همسوسازی پژوهشگران (investigator triangulation) تعیین شد (لینکلن و گوبا ۱۹۸۵). همچنین برای اطمینان بیشتر از روش توافق بین دو کدگذار (intercoder reliability) و ضریب کاپا استفاده شده است. بدین صورت که دو پژوهشگر دیگر بدون اطلاع از نحوه ادغام مضامین و مفاهیم ایجاد شده توسط پژوهشگران حاضر، اقدام به دسته بندی مضامین و مفاهیم نموده سپس با نتایج ارائه شده توسط سایر پژوهشگران مقایسه شده است. در نهایت با توجه به تعداد مفاهیم ایجاد شده مشابه و متفاوت، ضریب کاپا برابر با ۰/۸۱۸ محاسبه شده است که نشان می دهد نتایج پژوهش، از قابلیت اطمینان زیادی برخوردارند (کوهن ۱۹۶۰).

از سوی دیگر؛ در طول فرآیند پژوهش، منابع استفاده شده توسط دو نفر از پژوهشگران به صورت مستقل جست و جو شده و مورد ارزیابی قرار گرفته است. جلسه های هفتگی تیم پژوهشی به منظور: بحث درباره نتایج جست و جوها، شکل دهی و اصلاح راهبردهای جستجوی منابع، بحث درباره نتایج ارزیابی ها و تصمیم گیری درباره راهبردهای ارزیابی مطالعات، تثبیت حوزه های مورد توافق و مذاکره درباره حوزه ها و موارد شامل اختلاف نظر تا رسیدن به اجماع برگزار گردید. همچنین مستندسازی از تمام فرایندها، رویه ها و تغییرات در روند کار و نتایج صورت پذیرفت لذا از اعتبار توصیفی (descriptive)، تفسیری (interpretive)، نظری (theoretical) (ماکسول ۲۰۱۲) و پراگماتیک (pragmatic) (کواله ۱۹۹۴) برخوردار می باشد.

گام هفتم) ارائه یافته ها و مدل مفهومی در بخش یافته ها ارائه شده است.

یافته ها

تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش تحلیل مضمون (content analysis) صورت پذیرفت. مضامین شناسایی شده مجدداً در جلسه بحث گروهی متمرکز (focused group) با استفاده از شبکه اجتماعی مجازی

احترام به دیگران (بیمار، همکار و پرسنل)، برقراری ارتباط مناسب با بیماران و همکاران، پذیرش خطا و اشتباه، تعهد و مسئولیت‌پذیری، رازداری، صداقت و راست‌گویی است (زارعی و شاهوی ۱۳۹۹). شناسایی مؤلفه‌های تاثیرگذار در تربیت پزشک موفق در قالب الگویی جامع و برگرفته از مطالعات پژوهشی انجام شده به عنوان یکی از نقاط قوت پژوهش حاضر مطرح می‌باشد. این در حالی است که استخراج این مضامین توسط تیم محدود و مشترکی از پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت و پزشکی به عنوان یک محدودیت این پژوهش قابل تأمل است. در نهایت با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود جهت روشن‌تر شدن نقش جهت‌گیری هدف در آموزش پزشکی، به طور خاص رابطه جهت‌گیری هدف با عملکرد بالینی و عملی بررسی شود. همچنین به منظور آشنا نمودن کادر آموزشی پزشکی با جهت‌گیری هدف و اثر آن بر موفقیت برگزاری کارگاه‌های آموزشی ضرورت دارد.

قدردانی

این مقاله برگرفته از طرح مستقل پژوهشی مصوب معاونت پژوهشی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شیراز با کد اخلاق IR.SHZ.REC. 1401.054 می‌باشد. بدین وسیله از نویسندگان، مراتب قدردانی خود را از مسئولین پژوهشی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شیراز اعلام می‌دارند.

References

- Burgess, A., Van Diggele, C., Roberts, C. et al., 2020. Planning peer assisted learning (PAL) activities in clinical schools. *BMC Medical Education*, (Vol.20. No.2. Pp.1-7)
- Chan, C.C., Chen, S.C., Lin, Y.W., et al., 2018. Social cognitive perspective on factors influencing Taiwanese sport management students' career

جهت‌گیری هدف یا اهداف پیشرفت است. جهت‌گیری هدف از مؤثرترین رویکردها در موفقیت است و تلویحات انگیزشی مهمی در یادگیری و عملکرد دارد. در نهایت از جهت‌گیری هدف را می‌توان برای فهم و پیش‌بینی این که چگونه دانشجویان به موقعیت‌های پیشرفت واقعی و عینی پاسخ می‌دهند، بهره برد (دهقانی ناژوانی و زارع پور ۱۳۹۵). مضمون دوم؛ جهت‌گیری حرفه‌ای بود که با نتایج پژوهش‌های (ژو، لو و چانگ ۲۰۲۰، سوریادی، ساویتری، حیات و پوترا ۲۰۲۰، چان، لین، لی و لینگ ۲۰۱۸، کلرک، گالاند و فرنی ۲۰۱۳) هم راستا است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که پزشکان بایستی علاوه بر دانش و مهارتی که برای پرداختن به این حرفه ضروری است، به توسعه و تقویت ارزش‌ها، نگرش‌ها، هنجارهای اخلاقی، مهارت‌های اجتماعی و بقیه ویژگی‌هایی که شکل‌دهنده رفتارهای انسانی یک پزشک یا همان مهارت‌های حرفه‌ای است، توجه داشته باشند. در واقع می‌توان عنوان نمود که دانشجویان پزشکی با کمک جهت‌گیری حرفه‌ای از نگرش و رفتارهایی است که در برگیرنده ویژگی‌های از خودگذشتگی، امانت‌داری، محبت، داشتن ارتباط مناسب، احترام، مسئولیت‌پذیری، تعالی و رهبری در حرفه خود برخوردار خواهند شد (یمانی، لیاقتدار، چنگیز و ادیبی ۱۳۸۹).

نتیجه‌گیری

با توجه به مضامین استخراج شده، می‌توان گفت دانشجویان به دنبال این هستند که توانایی خود را به دیگران اثبات کنند، تمایل به انجام وظایف بسیار مشکل دارند، از شکست اجتناب می‌ورزند و در حد توان خود به یادگیری و افزایش سطح شایستگی خود می‌پردازند، بر چالش‌ها غلبه کرده و به یادگیری مهارت‌ها و اطلاعات بسیار علاقه دارند، اشتباهات را به عنوان یک فرصت یادگیری در نظر می‌گیرند و در نهایت از تجارب اساتید در زمینه فرآیند یاددهی و یادگیری استفاده می‌کنند. جهت‌گیری حرفه‌ای پزشکی برخوردار از نگرش و رفتارهایی است که شامل ویژگی‌های فداکاری و از خودگذشتگی، محبت و دلسوزی،

goals. *Educational psychologist*, (Vol.34. No.3. Pp.169-189)

Elliott, E.S. and Dweck, C.S., 1988. Goals: an approach to motivation and achievement. *Journal of personality and social psychology*, (Vol. 54. No.1. P.5)

Fernandez, A.A. and Shaw, G.P., 2020. Academic leadership in a time of crisis: The Coronavirus and COVID-19. *Journal of leadership Studies*, (Vol.14. No.1. Pp.39-45)

Friedel, J.M., Cortina, K.S., Turner, J.C. et al., 2007. Achievement goals, efficacy beliefs and coping strategies in mathematics: The roles of perceived parent and teacher goal emphases. *Contemporary Educational Psychology*, (Vol. 32. No.3. Pp.434-458)

Fuller, S., Vaporciyan, A., Dearani, J.A., et al., 2020. COVID-19 disruption in cardiothoracic surgical training: an opportunity to enhance education. *The Annals of Thoracic Surgery*, (Vol.110. No.5. Pp.1443-1446)

Greenberg, N., 2020. Mental health of health-care workers in the COVID-19 era. *Nature Reviews Nephrology*, (Vol.16. No.8. Pp.425-426)

Hoffman, R.L., Hudak-Rosander, C., Datta, J, et al., 2014. Goal orientation in surgical residents: a study of the motivation behind learning. *Journal of Surgical Research*, (Vol.190. No.2.Pp.451-456)

Jokar, B. and Latifian, M., 2006. Relationship between identity dimensions and goal orientation in a group from pre-university students in Shiraz and Yasuj. *Journal of Social Sciences and human beings of the University of Shiraz*, (Vol.25. No.4. P.49)

Jordan, J.A.T., 1986. Motivational factors for entering the school of education and subsequent career paths of seattle university women graduates

intentions. *Journal of Career Development*, (Vol.45. No. 3. Pp.239-252)

Chenail, R.J., 2011. Learning to appraise the quality of qualitative research articles: a contextualized learning object for constructing knowledge. *Qualitative Report*, (Vol.16. No. 1. Pp.236-248)

Chung, E., Subramaniam, G. and Dass, L.C., 2020. Online learning readiness among university students in Malaysia amidst Covid-19. *Asian Journal of University Education*, (Vol.16. No.2. Pp.45-58)

Cohen, J. 1960. A coefficient of agreement for nominal scales. *Educational and Psychological Measurement*, (Vol.20.No.1.Pp.37-46).

D'Lima, G.M., Winsler, A. and Kitsantas, A., 2014. Ethnic and gender differences in first-year college students' goal orientation, self-efficacy, and extrinsic and intrinsic motivation. *The Journal of Educational Research*, (Vol.107. No.5. Pp.341-356)

De Clercq, M., Galand, B. and Frenay, M., 2013. Chicken or the egg: Longitudinal analysis of the causal dilemma between goal orientation, self-regulation and cognitive processing strategies in higher education. *Studies in educational Evaluation*, (Vol.39. No.1. Pp.4-13)

Dehghani Nazhvani, A. and Zarepour, M., 2016. Relationship between goal orientation and academic achievement in dental students of Shiraz University. *Iranian Journal of Medical Education*, (NO.16. Pp.210-218) [in Persian]

Elliot, A.J. and McGregor, H.A., 2001. A 2× 2 achievement goal framework. *Journal of personality and social psychology*, (Vol.80. No.3. P.501)

Elliot, A.J., 1999. Approach and avoidance motivation and achievement

nomological net. *Journal of applied psychology*, (Vol.92(NO.1. P.128)

Pérez-González, S. and Rocca, E., 2022. Evidence of biological mechanisms and health predictions: an insight into clinical reasoning. *Perspectives in Biology and Medicine*, (Vol.65. No.1. Pp.89-105)

Pokrajac, N., Schertzer, K., Poffenberger, C.M., et al., 2020. Mastery learning ensures correct personal protective equipment use in simulated clinical encounters of COVID-19. *Western Journal of Emergency Medicine*, (Vol.21. No.5. P.1089)

Radosevich, D.J., Vaidyanathan, V.T., Yeo, S.Y. et al., 2004. Relating goal orientation to self-regulatory processes: A longitudinal field test. *Contemporary Educational Psychology*, (Vol.29. No.3. Pp.207-229)

Rencic, J., Schuwirth, L.W., Gruppen, L.D. et al., 2020. A situated cognition model for clinical reasoning performance assessment: a narrative review. *Diagnosis*, (Vol.7. No.3. Pp.227-240)

Retelsdorf, J., Butler, R., Streblov, L. et al., 2010. Teachers' goal orientations for teaching: Associations with instructional practices, interest in teaching, and burnout. *Learning and instruction*, (Vol.20. No.1. Pp.30-46)

Richmond, A., Cooper, N., Gay, S., et al., 2020. The student is key: a realist review of educational interventions to develop analytical and non-analytical clinical reasoning ability. *Medical Education*, (Vol.54. No.8. Pp.709-719)

Sandelowski, M. and Barroso, J., 2006. Handbook for synthesizing qualitative research. springer publishing company.

Stan, A. and Oprea, C., 2015. Test anxiety and achievement goal orientations

(Washington). (Doctoral dissertation, Seattle University).

Kvale, S., 1994. Validation as Communication and Action: On the Social Construction of Validity.

Lebdai, S., Mauget, M., Cousseau, P., et al., 2021. Improving Academic Performance in Medical Students Using Immersive Virtual Patient Simulation: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Surgical Education*, (Vol.78. No.2. Pp.478-484)

Lincoln, Y.S. and Guba, E.G., 1985. Naturalistic inquiry. sage.

Liu, S., Zhang, H., Ye, Z et al., 2020. Online blending learning model of school-enterprise cooperation and course certificate integration during the COVID-19 epidemic. *Science*, (Vol.8. No.2. Pp.66-70)

Maxwell, J.A., 2012. Qualitative research design: An interactive approach. Sage publications.

Merkebu, J., Battistone, M., McMains, K., et al., 2020. Stativity: a family of social cognitive theories for understanding clinical reasoning and diagnostic error. *Diagnosis*, (Vol.7. No.3. Pp.169-176)

Midgley, C., Kaplan, A., Middleton, M., et al., 1998. The development and validation of scales assessing students' achievement goal orientations. *Contemporary educational psychology*, (Vol. 23. No.2. Pp.113-131)

Nunes, J.G.P., Amendoeira, J.J.P., Cruz, D.D.A.L.M.D., et al., 2020. Clinical judgment and diagnostic reasoning of nursing students in clinical simulation. *Revista Brasilia de Enfermagem*, 73.

Payne, S.C., Youngcourt, S.S. and Beaubien, J.M., 2007. A meta-analytic examination of the goal orientation

Journal of Surgery, (Vol. 223. No.2. Pp.266-272)

Yamani, N., Liaghatdar, M.J., Changiz, T. et al., 2010. How Do Medical Students Learn Professionalism During Clinical Education? A Qualitative Study of Faculty Members' and Interns' Experiences. *Iranian Journal of Medical Education*, (No.9.P4). [in Persian]

Zarei, F. and Shahoi, R., 2020. Exploring the Professionalism Concept from the Perspective of Students of Emergency Care. [in Persian]

Zhu, N., Lu, H.J. and Chang, L., 2020. Effects of peer influences and life-history strategy on Chinese junior high school students' prosocial and antisocial behaviors. In *Frontiers in Education* (P. 214). Frontiers.

of students at a Romanian university. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, (No.180, Pp.1673-1679)

Suryadi, B., Sawitri, D.R., Hayat, B. et al., 2020. The Influence of Adolescent-Parent Career Congruence and Counselor Roles in Vocational Guidance on the Career Orientation of Students. *International Journal of Instruction*, (Vol.13. No.2. Pp.45-60)

Uusiautti, S. and Hyvärinen, S., 2021. Defining the new concept of sustainable success—A state-of-the-art analysis on the phenomenon. *New Ideas in Psychology*, (No.60, P.100819)

Woelfel, I.A., Smith, B.Q., Salani, R., et al., 2022. The long game: Evolution of clinical decision making throughout residency and fellowship. *The American*